

Å stå sammen, med demokratisk sinnelag

Taler

Harald 5

Dato

23 oktober 2025

Sted

Slottet

Omstendigheter

Stortingsmiddagen på Slottet

1 Stortingspresident

5

Ærede representanter

10

Vi har registrert en viss oppmerksomhet rundt en film i høst.

Vi har vurdert en oppfølger, og synes kanskje at «Kongen minutt for minutt» er den beste ideen så langt. Jeg kan ikke love at den blir svært rebelsk, men tror likevel den kan nå mange, siden den også kan fungere lett søvndyssende. Og

15 søvn, har jeg hørt, er blitt veldig på moten.

20 Dronningen og jeg ønsker dere hjertelig velkommen til Slottet, og til denne middagen vi har invitert stortingsrepresentantene til, helt siden 1906.

25

Heldigvis er det ikke bare oss to som har invitert siden den gang, selv om vi

begynner å trekke på årene.

30

35 Det var kong Haakon som startet den hyggelige tradisjonen med gjensitt av
naboen etter at vi har gjestet dere på Stortingets høytidelige åpning.

40 Gratulerer med vel gjennomført stortingsvalg.

45 Selv om ikke alle gledet seg like mye da stemmene ble talt opp, var den store
valgdeltagelsen oppløftende for oss alle.

50

Vi registrerer imidlertid at det i valgets hete kan oppstå forvirring om hva man
identifiserer seg som - som statsminister eller finansminister?

55

Dette har vi full forståelse for. Her i huset er takhøyden stor.

60

Valg er en av pilarene i demokratiet vårt. I en tale til The House of Commons i
1947 sa Churchill:

«It has been said that democracy is
65 the worst form of Government except
all those other forms that have been

tried from time to time».

70

Så er demokratiet kanskje ikke perfekt – som det meste annet i livet.

75

Likevel er det nesten litt uvirkelig – ja, skremmende – for oss som lever i det norske folkestyret at demokratiet som styreform ser ut til å bli undergravet og mister tilslutning, verden over.

80

85 I Norge kan vi være rykende uenige om det meste. Også dere på Stortinget. Og godt er det.

90

Vi er likevel enige om én ting, og det er at vi ønsker et demokratisk styresett. Vi ønsker at makten skal utgå fra folket, og at alle borgerne skal være like for loven.

95

Vi mener at alle skal kunne ytre seg uten frykt – innen rettsstatens rammer, og den frie pressen skal kunne sikre åpenhet og kontroll med de av oss som har makt og posisjoner.

100

Flertallet skal styre, men minoriteters rettigheter skal beskyttes.

105

110 Menneskerettighetene skal gi innbyggerne rettigheter og myndighetene plikter.

115 Vi håper at demokratiet gir borgerne frihet til å finne sin vei. Til å prøve og feile, undersøke ut hvem man er og hvem man elsker.

120 Demokratiet gir oss ingen oppskrift på hvordan vi skal leve livet vårt, men inviterer oss til å utforske det på egenhånd.

125 Slik har det ikke alltid vært. I år markerer vi 80 år siden 2. verdenskrigs slutt. Fem år uten demokrati var over. 8. oktober 1945 ble det første stortingsvalget etter krigen avholdt.

130 Da var det ni år siden norske borgere sist kunne gå til valg. Vi kan bare ane hvordan det må ha føltes.

140 Kanskje er det først når noe blir borte at vi merker hvor viktig det er. La oss aldri slutte å minne hverandre på hvor betydningsfull vår styreform er.

Hvor viktig det er at vi har tillit til hverandre.

150

At vi makter å stå sammen, med demokratisk sinnelag, mot krefter som ønsker å splitte oss.

155

Jeg er takknemlig for den store ansvarsfølelsen dere besitter. Å være stortingsrepresentant er det viktigste politiske vervet man kan ha i Norge.

160

Her i kveld er hele landet representert — fra 19 år og opp til 67. Mange av dere
165 har ikke vært på slottsmiddag tidligere. Jeg har hørt rykter om at nye representanter får litt tvilsomme råd om skikk og bruk før denne kvelden.

170

Her kommer tre råd fra meg:

175

Ikke ta alt for god fisk.

180

Sjekk mer enn en kilde.

185

Og ikke drikk av skyllebollen.

190

Kjære alle sammen, det er lett å la seg overvelde av de mange dårlige nyhetene som omgir oss. Finnes det noe botemiddel mot mismotet?

195

Det gjør det, og for oss i familien heter det fylkestur. Å møte folk over hele landet er den beste medisin mot tungsinn.

200

I år besøkte Kronprinsparet Hallingdal i Buskerud, mens Dronningen og jeg
205 dro til Troms og Svalbard. På Bjørnøya var jeg så heldig å få lokalskyss, og kom meg rundt i tåka – sittende på en hagebenk, bakpå tilhengeren av en grønn traktor som de kalte Tuk-tuk.

210

Det viktige besøket minnet oss på minst to ting: Klimaendringene merkes
hurtigst i Arktis. De skjer her og nå, og det er svært foruroligende.

215

Og så er det Svalbardtraktaten, som i sitt hundrede år er et godt eksempel på en
regelstyrt verdensorden vi må prøve å etterstrebe.

220

225 Samtidig som den minner oss på det sårbare samarbeidet i våre nærområder.

230 Etter stortingsvalget viste dere politikere hva slags respekt og omtanke dere har for hverandre – i en klem, varme håndtrykk og gode smil. Det har gjort oss både rørte og stolte.

235

En av styrkene ved det norske folkestyret er evnen vi har til å snakke med hverandre og ta ting i beste mening. Vi kan være uenige, men vi snakker sammen.

240

For vi vet jo at vi skal fortsette å leve sammen i dette landet. Jeg håper vi aldri glemmer dette. Gjerne sammen med en god klem.

245

250 Jeg har lest at yngre mennesker visstnok ikke har så lang oppmerksomhetshorisont lenger.
Og siden snittalderen på årets storting er om lag 45 – det vil si rundt halvparten av min egen, skal jeg begynne å runde av.

255

Kronprinsparet, Dronningen og jeg skal jo se dere i minst fire år til. Jeg gleder meg til fortsettelsen.

260

265 Stortingspresident!

270 Jeg ønsker hver enkelt representant til lykke med alle viktige oppgaver som skal utføres til beste for land og folk.

275 Jeg utbringer Stortingets og fedrelandets skål!

280 **Kilde**
<div>kongehuset.no</div>

Emner
Demokrati, Festtale, Storting, Stortingsmiddag

285 **URI**
<https://www.virksommeord.no/tale/a-sta-sammen-med-demokratisk-sinnelag>

290

295

300